

ensō physical
theatre

J A A R V E R S L A G 2 0 2 2

STICHTING ENSŌ PHYSICAL THEATRE

WIM BERKELMANSSTRAAT 17
5025WL TILBURG
WWW.ENSOPHYSICALTHEATRE.COM
INFO@ENSOPHYSICALTHEATRE.COM
KVK NUMMER: 72288205
FISCAAL NUMMER: NL859060652B01

1. Inleiding

Stichting ENSŌ Physical Theatre, hierna genoemd ENSŌ, is in 2018 opgericht door danser/choreograaf Kevin Ruijters en actrice/regisseuse Karlijn Vlug. Het gezelschap is ontstaan vanuit een gedeelde interesse in de vermenging van verschillende podiumkunsten.

ENSŌ maakt voorstellingen vanuit filosofische vraagstukken over verbinding met jezelf, de ander en de wereld om je heen. Door het maken van associatieve en beeldende voorstellingen daagt ENSŌ haar publiek uit om te reflecteren en met een meer compassievolle blik de wereld in te kijken. ENSŌ wil door haar voorstellingen en educatief programma kunst toegankelijk maken voor alle lagen in de samenleving. 2022 was een turbulent jaar, wat begon met de laatste lockdown in verband met corona. Het spelen van twee try outs van ENSŌ van de voorstelling 'Onderstroom', in de Vrije Ruimte van de Schouwburg en Concertzaal Tilburg, was dan ook voor een klein publiek. Na deze try out, is de voorstelling verder doorontwikkeld. Een speellijst voor de voorstelling stond nog niet vast.

Vanaf juni 2022 is ENSŌ gestart met het educatieproject 'Zie de mens' bij het Odensehuis in Wageningen, waarvoor in 2021 de voorbereidende activiteiten hebben plaatsgevonden. Dit project heeft geresulteerd in de voorstelling 'Vergeten verbindt', dat op 20 oktober 2022 tijdens het jubileum van het Odensehuis te zien was in de grote kerk in Wageningen.

Midden 2022 heeft zich een grote verandering voltrokken in het artistieke team van ENSŌ. Eind juni 2022 heeft Kevin aangegeven niet langer onderdeel te willen zijn van ENSŌ. Hij wilde zich meer richten op zijn kwaliteiten als uitvoerende performer en als docent. Het makerschap paste hem niet langer. Karlijn stond voor de keuze of zij verder wilde met ENSŌ. Door een volle agenda en persoonlijke omstandigheden kon zij zich in het eerste halfjaar van 2021 minder goed focussen op ENSŌ dan dat ze zou willen. Echter gaf dat juist een drijfveer om de agenda leger te maken en meer tijd in te ruimen voor ENSŌ. Helaas kwam Kevin op dat moment met de mededeling dat hij wilde stoppen. Na een vakantie en flink wat denkwerk heeft Karlijn in augustus besloten om de artistieke en zakelijke taken in haar eentje op zich te nemen en is zij vanaf dat moment artistiek en zakelijk leider van ENSŌ. Karlijn heeft vanaf augustus de tijd genomen om te onderzoeken wat haar plannen met ENSŌ zijn en heeft actief gezocht naar een nieuw artistiek team voor de voorstelling 'Onderstroom'. In oktober heeft zij met een deel van dit nieuwe team deelgenomen aan het Performance Technology Lab in Club SoDa in Tilburg.

Met dit jaarverslag over 2022 geeft ENSŌ een overzicht van haar activiteiten en wordt er gereflecteerd op de bedrijfsvoering en artistieke ontwikkeling. De reflecties worden gemeten aan de ambities zoals die geformuleerd zijn in het beleidsplan in 2020, d.w.z.:

- Verdere verdieping en ontwikkeling artistieke signatuur
- Vergroting landelijk publieksbereik
- Uitbreiden professioneel netwerk
- Verdere verduurzaming zakelijke bedrijfsvoering
- Huisvesting in Tilburg
- Internationalisering

2. Activiteitenverslag

21 januari	Workshops Fontys Hogeschool Danseducatie
10 februari	Try out 'Onderstroom' Vrije Ruimte Schouwburg en Concertzaal
27 april	Workshop in kader educatieproject 'Zie de mens' Odensehuis Wageningen
2 juni	Start sessies educatieproject 'Zie de mens'
8 t/m 22 augustus	Residentie Witte studio van Katja Heitmann
24 augustus	Presentatie residentie tijdens Makers sessies Theater de Nieuwe Vorst
7 september	Afronding traject Makershuis met Paul Cornelissen
10 t/m 15 oktober	Deelname aan Performance Technology Lab Tilburg
20 oktober	Voorstelling 'Vergeten Verbindt' tijdens Jubileum
15 december	Afronding educatieproject 'Zie de mens' Odensehuis Wageningen

2.1 Onderstroom

Stap in de betoverende wereld van Onderstroom, een unieke fysieke theatervoorstelling. Ontdek samen de essentie van de mens door middel van spel en verbeelding.

"Onderstroom" neemt je mee op een avontuurlijke reis naar de diepste lagen van het menselijk bestaan. Met betoverende bewegingen en speelse choreografieën brengt "Onderstroom" de spelende mens tot leven. Laat je verwonderen door de magie van fysieke communicatie en de kracht van beweging.

Deze visuele spektakelvoorstelling belicht universele thema's zoals kwetsbaarheid, kracht, verlangen en vreugde, op een manier die kinderen en volwassenen zal raken. Het is een uitnodiging om de grenzeloze mogelijkheden van het menselijk spel te ontdekken en samen te genieten van een onvergetelijke ervaring.

Mis deze unieke kans niet om, spelend en kijkend, de betekenis van de "Homo Ludens" te omarmen. Kom en laat je meevoeren door de "Onderstroom" van spel en verwondering. Het belooft een magisch avontuur te worden voor jong en oud!

Spel: Rebecca Schoolmeesters & Dylan Holly

Regie: Karlijn Vlug

Muziek: Hajo Krijger

Techniek: Niek Rutten

Dramaturgie: Merel Eigenhuis

Kostuums: Sanne Bassant

Decor: Thijs Veerman

Met dank aan: Kevin Ruijters, Felix Ruiter, Makersfonds Tilburg, het Boekenschop, Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant, Gravin van Bylandt stichting, Cultuur BSO Monopole

In februari werd de versie die Kevin, Karlijn, Thijs en Felix samen hadden gemaakt als try out getoond in de Vrije Ruimte van de Schouwburg en Concertzaal Tilburg. Vanwege nog geldende corona maatregelen konden er niet veel mensen aanwezig zijn bij deze try outs. Er waren in totaal rond de 20 mensen.

Met de feedback van de try out zijn Kevin en Karlijn opnieuw de studio ingedoken. Vanwege het uitblijven van een première datum en privéomstandigheden, verdween de motivatie om verder te werken. Felix en Thijs trokken zich terug uit het project en uiteindelijk gaf ook Kevin aan te willen stoppen.

Karlijn heeft na een korte pauze besloten om de voorstelling volledig opnieuw te gaan maken. Met nieuwe spelers, een nieuw team en door zelf aan het hoofd te staan als regisseur en niet langer als performer. Deze ontwikkeling kreeg ruimte tijdens het Performance Technology Lab. Met een nieuwe muzikant (Hajo Krijger) en een nieuwe technicus (Niek Rutten) werden in een week de ambitieuze plannen om arduino technologie in de voorstelling te verwerken verder uitgewerkt.

Dit was de start van een nieuwe versie van de voorstelling. Karlijn heeft in de latere maanden met verschillende performers op de vloer materiaal voor de voorstelling uitgeprobeerd. Daaruit zijn de twee performers gekozen eind 2022. Verder heeft Karlijn diverse aanvragen voor financiering gedaan voor deze voorstelling en is de voorstelling aangemeld bij diverse festivals. Begin 2023 kreeg Karlijn te horen dat de voorstelling is geselecteerd voor het Amsterdams Fringe Festival, waar 'Onderstroom' in première zal gaan.

2.2 Educatief programma

In 2021 had ENSŌ de voorstelling 'Out of (self) love', een zoektocht naar contact en identiteit, aangesloten bij Theatermakerij Storm. Deze voorstelling werd gespeeld door Kevin en Karlijn en zou met een educatieprogramma worden aangeboden aan middelbare scholieren. Helaas werden in 2021 meerdere speelbeurten geannuleerd vanwege de coronamaatregelen en planningsproblemen bij de scholen. Nadat Kevin in juni aangaf te willen stoppen, heeft Karlijn besloten deze voorstelling niet langer te willen spelen. De voorstelling is teruggetrokken uit het aanbod van Theatermakerij Storm en de samenwerking met ENSŌ en Theatermakerij Storm is voorlopig beëindigd.

ENSŌ heeft in januari workshops gegeven aan de eerstejaars van de Academie voor Danseducatie van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten in Tilburg. Deze workshops werden door de studenten zeer enthousiast ontvangen. Tot op heden is daar helaas nog geen vervolg op gekomen. Door het turbulente jaar heeft Karlijn nog niet de ruimte gehad om zich verder te richten op een educatief programma. Dit zal in 2023 worden opgepakt.

2.2.1 Zie de mens

Het project 'Zie de mens' was een samenwerkingsproject tussen ENSŌ en het Odensehuis Wageningen. In een reeks van 15 workshops maakten Kevin en Karlijn samen met de donderdagmiddag groep de voorstelling 'Vergeten verbindt'. Deze voorstelling was te zien tijdens de Jubileumdag van het Odensehuis op 20 oktober in de Grote Kerk in Wageningen.

Het project 'Zie de mens' richtte zich op verbetering van de kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun naasten, door te werken aan een verdieping van contact en het vergroten van de bewustwording van mensen over hoe om te gaan met mensen met dementie door middel van kunst.

De groep bestond uit 17 mensen met beginnende dementie, 9 vrijwilligers, 5 medewerkers van het Odensehuis en 5 kunstprofessionals.

Niet iedereen was in de voorstelling te zien, maar iedereen was op enig moment bij het project betrokken.

Op voorhand waren er doelen geformuleerd. De resultaten worden hieronder besproken.

Resultaten:

- Toename van welbevinden bij deelnemers
  - o Minder angst en onrust
  - o Meer zingeving
  - o Meer leefplezier

Aan het begin van het proces hebben de deelnemers het 'Gezondheidsspinweb' model uit het Model Positieve Gezondheid van Machteld Huber ingevuld. Gegeven de kleine verschillen in scores kunnen we zeggen dat het niveau van de beginmeting is gecontinueerd. Er zijn twee uitzonderingen; een uitschieter naar boven en een naar beneden.

De reacties lezend daarentegen kunnen we concluderen dat deelname aan het project eenieder goed heeft gedaan. Het groepsgevoel is versterkt. Het plezier in samen iets doen wordt duidelijk uitgesproken.

De gezondheid van een aantal deelnemers is achteruitgegaan, wat inherent is aan de ziekte dementie. Het is immers een progressieve ziekte. Een project als 'Zie de mens' vertraagt slechts het ziekteproces. Wel gaven de deelnemers aan zich energiever te voelen na afloop door de beweeg- en dansactiviteiten en het plezier wat samen spelen met kunst hen gaf.

De deelnemers hebben een evaluatieformulier ingevuld met specifieke vragen over het verbeteren van de kwaliteiten van leven. Daar is uitzonderlijk positief op gereageerd. Een greep uit de reacties:

- "Deelnemers waren trots ervaren eigen regie waardoor zij meer energie kregen."
- "Omdat dit project zich richt op de sterke kanten van de mens met dementie Dus minder de ratio en meer het gevoel. Hierdoor voelen mensen dat ze er nog toe doen, ligt de nadruk op hun kwaliteit en niet op hun lastigheid het rationele."
- "Wanneer kwaliteit van leven ook betekent: zelfexpressie, persoonlijk en het samen met anderen doen, dan verbetert het de kwaliteit van leven, dat geldt zowel voor de spelers als voor de begeleiders, de naasten en iedereen die er getuige van is."

- Lichamelijke functies verbeteren
  - o Gezonder gevoel
  - o Een betere balans

Lichamelijke functies kregen de aandacht maar zijn niet voor eenieder verbeterd. Binnen het Odensehuis wordt op verschillende manieren aandacht geschonken aan bewegen en balans. Mensen hebben zeker baat gehad bij de wekelijkse sessies van ENSÖ door de combinatie van ademhaling, spel en bewegen. Een aantal mensen is lossers gaan bewegen. Dit alles voorkomt echter niet dat mensen met dementie (vaak op leeftijd) inleveren op kracht en balans.

- Toename van sociaal welbevinden
  - o Sociale contacten opdoen/verbinding ervaren
  - o Grenzen leren stellen
  - o Probleemoplossend vermogen

Het sociaal welbevinden is toegenomen. Je merkte in de loop van het proces dat het groepsgevoel/saamhorigheid toe nam en het gevoel van eigenwaarde groeide. Ook boden de deelnemers op moeilijke momenten steun aan elkaar. Er was een grote mate van verbondenheid merkbaar die in de voorstelling voor velen voelbaar is geweest. De deelnemers hebben geleerd hun eigen grenzen te verleggen en buiten hun comfortzone te stappen. In het begin waren ze wat terughoudend, maar naarmate de sessies groeiden ontstond er meer zelfvertrouwen en durfden ze zichzelf meer te laten zien. Tijdens het proces waren de deelnemers in staat om aan te geven wanneer zij iets als niet prettig ervoeren. Ze durfden hun eigen grenzen aan te geven, zeker naarmate de voorstelling werd vormgegeven.

In de laatste sessies voor de voorstelling ontstonden er wat gaten in de bezetting, door onder andere corona of te andere lichamelijke klachten. De deelnemers droegen zelf oplossingen aan om de voorstelling goed te laten verlopen. Daarin kunnen we zeker stellen dat het probleemoplossend vermogen bij een aantal deelnemers is toegenomen. Door actieve deelname aan het proces ontstond een gevoel van gelijkwaardigheid. Deelnemers en vrijwilligers leverden samen een essentiële bijdrage aan het jubileum van hun Odensehuis.

- Toename van kennis over contact maken met mensen met dementie door eigen ervaring bij mensen met dementie en hun naasten.
- Toename van inzicht in wat voor de mens met dementie belangrijk is in het leven, voor mensen met dementie en hun naasten.
- Toename van kennis en kunde in hoe iemand kan bijdragen aan een grotere mate van welbevinden en met diverse aspecten van positieve gezondheid een effect kan bereiken.

Tijdens het proces is ervoor gekozen om de voorstelling in het middagprogramma van het Jubileum op te nemen zonder voor- of nagesprek. In de opbouw van het programma waren er namelijk andere onderdelen die de kracht van kunst en anders omgaan met dementie in woorden zouden toelichten. Een nagesprek met ENSÖ zou daarin geen toegevoegde waarde hebben. De voorstelling maakte voelbaar wat er daarna door de andere professionals werd besproken.

Na afloop van de voorstelling is er ook een vragenlijst naar het publiek gestuurd, om te peilen of bovenstaande toenames inzichtelijk gemaakt konden worden.

Een greep uit de reacties:

- “Het hele proces liet zien hoeveel de deelnemers nog wel kunnen waar hun krachten liggen en dat was een eyeopener voor veel mensen om hun heen. Het was een speelse manier om hun emoties te kunnen uiten. Er waren mantelzorgers die helemaal verbaasd waren dat hun partner zo meedeed.”
- “Dat het belangrijk is de mensen aan te spreken op hun mogelijkheden en kwaliteiten.”
- “Door te laten zien wat er mogelijk is, geeft dat ook ruimte en ideeën aan de naasten.”
- “Vooroordelen wegnemen is gelukt. Laten zien dat mensen met dementie onderdeel zijn van de samenleving en dat ze ertoe doen.”

De gezondheid van een aantal deelnemers is achteruitgegaan, wat inherent is aan de ziekte dementie. Het is immers een progressieve ziekte. Een project als ‘Zie de mens’ vertraagt slechts het ziekteproces. Wel gaven de deelnemers aan zich energiever te voelen na afloop door de beweeg- en dansactiviteiten en het plezier wat samen spelen met kunst hen gaf.

De deelnemers hebben een evaluatieformulier ingevuld met specifieke vragen over het verbeteren van de kwaliteiten van leven. Daar is uitzonderlijk positief op gereageerd.

Een greep uit de reacties:

- “Deelnemers waren trots ervaren eigen regie waardoor zij meer energie kregen.”
- “Omdat dit project zich richt op de sterke kanten van de mens met dementie. Dus minder de ratio en meer het gevoel. Hierdoor voelen mensen dat ze er nog toe doen, ligt de nadruk op hun kwaliteit en niet op hun lastigheid het rationele.”
- “Wanneer kwaliteit van leven ook betekent: zelfexpressie, persoonlijk en het samen met anderen doen, dan verbetert het de kwaliteit van leven, dat geldt zowel voor de spelers als voor de begeleiders, de naasten en iedereen die er getuige van is.”

Het project is zeer goed geslaagd en hebben we daarom tijdens de evaluatie het cijfer 9 gegeven. Het is geen 10 geworden omdat er wat kleine dingen niet helemaal zijn gelukt. Er is helaas geen professionele opname van de voorstelling gemaakt, doordat het Oranjefonds niet werd gehonoreerd. Gelukkig is er wel een aftermovie gemaakt, die de sfeer van de voorstelling mooi heeft vastgelegd. Door het mislopen van het Oranjefonds was er ook geen mogelijkheid om een naslagwerk te maken, zoals we bij de aanvang van het project hadden bedacht. We hebben een digitaal informatieboekje gemaakt, mede ter promotie van het project. De samenwerking tussen de producent en Kevin en Karlijn verliep niet altijd soepel. De taakverdeling was niet altijd even helder, wat ervoor zorgde dat met name Karlijn veel extra taken op zich heeft moeten nemen. Maar de kracht van dit project hebben we op de deelnemers en het publiek kunnen overdragen. ENSO en het Odensehuis Wageningen zijn daarom zeer tevreden en willen dit project graag op andere locaties voortzetten.

Enkele ervaringen van deelnemers achteraf:

- “Geslaagde voorstelling, waardevol proces die het welbevinden; waaronder de eigen kracht van mensen heeft doen toenemen.”
- “Zichtbaar genoten van de sessies en super trots op dat wat ze in de voorstelling hebben kunnen neerzetten en bijdragen aan een mooie jubileum dag van het Odensehuis. Allen hebben er ondanks de koudwatervrees aan het begin van het proces ontzettend veel plezier aan beleefd.”
- “Mogelijkheid om aan omgeving rond de mens met dementie een pracht MENS te laten zien die de uitdaging is aangegaan om zichzelf te tonen ten overstaande van een kerk vol toeschouwers.”

Andere Odensehuizen, ontmoetingscentra en regionale netwerken rondom dementie worden in 2023 geïnformeerd over de opzet en mogelijkheden voor het project 'Zie de mens'. Er wordt een digitaal informatieboekje plus een trailer verspreid onder deze doelgroep. Vanuit de Jubileum dag is er interesse getoond door een aantal Alzheimercafé 's in Roermond.

Er komt een publicatie op de website van Odensehuis Wageningen met video ter inspiratie.

Vanuit deze inzet hopen we andere Odensehuizen en ontmoetingscentra de kans te geven om dit project voort te zetten. Het project wordt dan in een verkleinde variant aangeboden, namelijk met 12 sessies en een voorstelling, om zo de wisseling van de deelnemende ouderen tegen te gaan. Ook is er de mogelijkheid om enkel workshops, zonder voorstelling, af te nemen.

2.3 Zakelijk traject Makershuis

In september 2021 is ENSŌ toegelaten tot het Makershuis Tilburg, om te onderzoeken hoe ENSŌ haar makers beleid kan vormgeven, om zo een stabiel en gevestigd gezelschap in Tilburg te worden. Het Makershuis bood financiële vergoeding, een netwerk en coaching om dit te onderzoeken. Deze coaching is uiteindelijk in 2022 met Paul Cornelissen afgerond. Mede door de scherpe vragen die hij stelde, kwamen de knelpunten in de samenwerking tussen Kevin en Karlijn bloot te liggen. Dit heeft meegespeeld in de beslissing van Kevin om niet langer onderdeel te zijn van ENSŌ. Paul heeft Karlijn aangeboden om met vragen naar hem toe te blijven komen.

3. Reflectie doelstellingen

In 2022 waren de doelen van ENSŌ:

- Verdere verdieping en ontwikkeling artistieke signatuur

In het eerste halfjaar heeft ENSŌ in haar artistieke ontwikkeling wat stilgestaan. Ook al werd er verder gewerkt aan 'Onderstroom', leverde dit niet een verdieping van de signatuur op. Na het stoppen van Kevin heeft Karlijn een residentie gedaan in de studio van Katja Heitmann om zo haar eigen signatuur te onderzoeken en te bevragen. Zij heeft haar eigen werk bekeken los van wat zij met ENSŌ maakte en heeft dat vergeleken met het werk van ENSŌ. Daarin is voor Karlijn duidelijk geworden dat de richting die ENSŌ op was gegaan met 'Out of (self) love' en 'Onderstroom' zoals die in augustus was, niet helemaal overeenkwam met haar andere werk. Er zaten zeker aspecten van haar eigen werk in, maar het miste kleur en meer speelsheid. Met de inzichten uit de evaluatie is Karlijn de voorstelling opnieuw gaan maken, wat nu tot een verdieping en ontwikkeling van haar signatuur en daarmee ook de signatuur van ENSŌ leidt. Karlijn heeft Joanne Mensert, de artistiek leider van Theater de Nieuwe Vorst, gevraagd om haar te begeleiden in haar zoektocht, door werk van haar te bekijken en met haar daarover in gesprek te gaan. Karlijn is zelf meer de studio in gegaan om haar werk te onderzoeken en heeft tijdens het Performance Technology Lab ook stappen gezet om verder te komen. Dit blijft een doelstelling die in 2023 zal worden meegenomen.

- Vergroten landelijk publieksbereik

In 2021 lukte het door corona niet om veel te spelen. Daarmee bleef het vergroten van het landelijke publieksbereik iets achter. Door het geven van workshops was er toch een nieuw publiek bijgekomen.

In 2022 zet deze trend zich voort. ENSŌ heeft minder voorstellingen gespeeld dan gewild, mede doordat een première van 'Onderstroom' uitbleef. Echter heeft ENSŌ dankzij het Odensehuis Wageningen een groter en nieuw publiek weten te bereiken, niet alleen de 150 mensen in de kerk tijdens de jubileum dag maar ook door het verspreiden van het informatieboekje en de aftermovie. Ook het geven van workshops op de Fontys zorgde voor een nieuwe doelgroep. De ambitie van ENSŌ is om het publieksbereik in 2023 verder te vergroten.

- Uitbreiden professioneel netwerk

Door de deelname aan Makershuis heeft ENSŌ een groter professioneel netwerk gecreëerd. ENSŌ is meer zichtbaar geweest bij netwerkbijeenkomsten en heeft hard gewerkt om meer connecties te maken. Deelname aan het Performance Technology Lab heeft hierin bijgedragen. Dit blijft een doel in 2023.

- Huisvesting in thuisstad Tilburg

In 2021 was het doel om een eigen repetitielocatie te vinden in Tilburg. Voor het vinden hiervan hebben er gesprekken plaatsgevonden met mede-kunstenaars, de gemeente Tilburg en Ateliers Tilburg. Er is gebleken dat veel kunstenaars in Tilburg op zoek zijn naar een eigen ruimte, maar de gemeente heeft te weinig locaties om iedereen hierin te voorzien. De zoektocht naar een eigen plek voor ENSŌ heeft zich in 2022 voortgezet, maar helaas zonder resultaat. De ruimtes die zijn bezocht waren niet geschikt, of te duur. Voorlopig heeft ENSŌ het geluk dat Cultuur BSO Monopole haar ruimtes nog steeds beschikbaar stelt. Een eigen ruimte is nog steeds een wens, maar is vanwege de beperkte financiële mogelijkheden voorlopig naar een lange termijn doel verschoven.

- Verdere verduurzaming zakelijke bedrijfsvoering

In 2021 had ENSŌ een driekoppig bestuur, waarvan de secretaris en penningmeester aangaven de taken te willen neerleggen. In 2022 is het ENSŌ gelukt om daarvoor vervanging te vinden. Esther Bruls neemt de taak van secretaris op zich en Kasper de Bruijn is de nieuwe penningmeester.

Door het beëindigen van de samenwerking tussen Kevin en Karlijn is de nood naar zakelijke ondersteuning groter geworden. Karlijn heeft diverse gesprekken gevoerd, wat ertoe heeft geleid dat in 2023 Karlijn wordt ondersteund door een zakelijke werkgroep, bestaande uit Jasmijn Kleij, Bente Konings en Katoo van Houtteghem. Deze werkgroep gaat Karlijn ondersteunen bij de ontwikkeling van het gezelschap door mee te denken over vraagstukken en waar nodig bij te springen in het uitvoeren van taken. Jasmijn Kleij gaat op actievare basis ondersteunen. Zij helpt Karlijn zover zij kan met alle zakelijke taken. ENSŌ is voornemens een kennisvoucher bij KunstLoc aan te vragen in 2023 om de organisatie verder te verstevigen en te verduurzamen.

Het aanvragen van meer subsidie en het daardoor professioneler kunnen worden is in 2022 in samenwerking met het Odensehuis gelukt. Doel voor 2023 is om dit met 'Onderstroom' voort te zetten en zo meer Fair Practice te kunnen werken.

Het meer zichtbaar worden was in 2022 ook een doel die onder de zakelijke bedrijfsvoering viel. Hierin zijn qua marketing online zeker stappen gezet. Daar zitten nog veel meer mogelijkheden, die nog niet optimaal zijn benut. Het vergroten van de zichtbaarheid wordt meegenomen naar 2023.

- Internationalisering

Door het turbulente jaar is het ENSŌ niet gelukt om te focussen op internationalisering. Dit doel wordt meegenomen naar 2023.

4. Financiën

De publieksinkomsten waren door het gebrek aan spelen van voorstelling in 2022 erg laag. Enkel de presentatie van de residentie tijdens de Makers sessies heeft inkomsten gegenereerd. Deze inkomsten zijn gebruikt om standaardkosten voor de website en de bankrekening te betalen.

De bijdragen van de fondsen in 2022 zijn een stuk hoger dan het jaar daarvoor door het project 'Zie de mens'. Dit project heeft in de financiële afwikkeling door de omzetbelasting ervoor gezorgd dat Karlijn nog niet in 2022 kon worden uitbetaald. Haar factuur zal zodra de btw door de belasting wordt terugbetaald worden overgemaakt.

Er zijn voor de voorstelling 'Onderstroom' opnieuw een aantal fondsen aangevraagd, waarvan het Prins Bernhard Cultuurfonds is toegekend. Deze zal pas na afloop van het project worden uitbetaald. Er is helaas nog steeds een gat in de begroting voor 'Onderstroom'. Om het project volgens de Fair Practice Code uit te kunnen voeren, zullen er in 2023 meer fondsen worden aangevraagd. Er is een kleine reserve opgebouwd vanuit eerdere gehonoreerde bedragen, deze worden in 2023 besteed om de kosten voor 'Onderstroom' te kunnen dekken.